

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ชนิดการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเชื่อถือได้ จึงกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 408 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของประชากรได้ดำเนินการโดยแบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิ และทำการสุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยแยกโรงเรียนออกเป็น 3 ชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป) พร้อมทั้งนี้ได้สำรวจจำนวนผู้บริหารโรงเรียนตามขนาดโรงเรียนดังกล่าว ได้จำนวนประชากร ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	28	คน
โรงเรียนขนาดกลาง	202	คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	178	คน

2. นำจำนวนประชากรในข้อ 1 มาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิ โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1970 : 580-581) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N แทน	จำนวนประชากร
	e แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

และได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ผู้บริหาร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	28	14
โรงเรียนขนาดกลาง	202	100
โรงเรียนขนาดใหญ่	178	88
รวม	408	202

3. ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Samplings) โดยวิธีจับฉลาก จนได้จำนวนรายชื่อโรงเรียนและจำนวนผู้บริหารโรงเรียนครบตามจำนวนที่ต้องการ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยตามเกี่ยวกับ วุฒิศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร และขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 65 ข้อ ภายใต้งาน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริการการศึกษา 10 ข้อ
2. ด้านการเจ้าหน้าที่ 10 ข้อ
3. ด้านการเงินและพัสดุ 10 ข้อ
4. ด้านแผนงานและงบประมาณ 9 ข้อ
5. ด้านพัฒนาบุคคล 10 ข้อ
6. ด้านหน่วยศึกษานิเทศก์ 16 ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 จะตอบแบบสอบถามตามทัศนคติต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยเกณฑ์การให้คะแนน กำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติงานมากที่สุด	(ร้อยละ 81 – 100)
4 หมายถึง ปฏิบัติงานมาก	(ร้อยละ 61 – 80)
3 หมายถึง ปฏิบัติงานปานกลาง	(ร้อยละ 41 – 60)
2 หมายถึง ปฏิบัติงานน้อย	(ร้อยละ 21 – 40)
1 หมายถึง ปฏิบัติงานน้อยที่สุด	(ร้อยละ 1 – 20)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในด้านบริการการศึกษา ด้านการเจ้าหน้าที่ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านพัฒนาบุคคล และด้านหน่วยศึกษานิเทศก์

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
2. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่จะศึกษาตามภารกิจทั้ง 6 ด้าน ในการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด คือ ด้านบริการการศึกษา ด้านการเจ้าหน้าที่ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านพัฒนาบุคคล และด้านหน่วยศึกษานิเทศก์

3. สร้างแบบสอบถามจากขอบเขตของข้อคำถามที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงข้อคำถาม
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้คะแนนดังนี้ หากสอดคล้องตามเนื้อหาให้คะแนน 1 ไม่สอดคล้องให้คะแนน -1 และไม่แน่ใจให้คะแนน 0
6. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อที่นำมาใช้ในการวิจัย จากแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 70 ข้อ ปรากฏว่าข้อที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ตามเกณฑ์จำนวน 65 ข้อ ไม่ได้ตามเกณฑ์จำนวน 5 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง) ข้อที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยไม่ได้นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล ส่วนข้ออื่น ๆ ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จนได้แบบสอบถามจำนวน 65 ข้อ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 15 คน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 13 คน คำนวณตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านทั้ง 6 ด้าน ตั้งแต่ .81 - .97 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ)
9. นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอ

อนุญาตเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือในการวิจัย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีหนังสือถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบสอบถาม จากผู้บริหารโรงเรียนภายในอำเภอ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ไปถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง เพื่อส่งไปยังบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 202 ฉบับ

3. ภายหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ไปปรับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้บริหารโรงเรียนนั้น ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งผู้วิจัยออกดำเนินการเก็บข้อมูลที่ตกค้างอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 202 ฉบับ จากที่ส่งไปจำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package to Social Sciences for Windows) โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร และขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงาน โดยวิธีหาค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลด้านภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ด้านบริการการศึกษา ด้านการเจ้าหน้าที่ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านพัฒนาบุคคล และด้านหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายด้านและรายข้อ เพื่อหาระดับการปฏิบัติงานของแต่ละด้าน

เกณฑ์ในการจัดระดับของการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) ได้แบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ ตามแนวคิดของวัน เดชพิชัย (2535 : 531 – 532) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้มีความหมายดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ปฏิบัติงานมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ปฏิบัติงานมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ปฏิบัติงานน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.51 – 1.50 หมายความว่า ปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด โดยวิธีทดสอบที (t – test) ในกรณีที่มีตัวแปร 2 ระดับ และใช้การ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ในกรณีที่มีตัวแปร 3 ระดับ

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการ ปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยวิธีแจกแจงความถี่ และ จัดลำดับความสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{จำนวนของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

1.2 หาค่าเฉลี่ย ใช้สูตรเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1981 : 68)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรเฟอร์กูสัน
(Ferguson, 1981 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นรายข้อของแบบสอบถามและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ดังนี้

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา
	$\sum R$	แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 124)

2.2 ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204)

$$\alpha_k = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_{items}^2}{S_{total}^2} \right)$$

เมื่อ	α_k	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)
	K	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_{item}^2$	แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_{total}^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 เท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$) ใช้

สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad , \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าการแจกแจงของที (t-Distribution)
	\bar{X}_1	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ , 2538 : 101)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

เปรียบเทียบตัวแปรระหว่างผู้ตอบแบบสอบถาม 3 ระดับ ซึ่งใช้ค่าทดสอบค่าเอฟ (F - test)

ใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าแจกแจงของ F
	MS_b	แทน ความแปรปรวน (Mean Squares) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 95)